

УДК 327-027.555(477):327.323(477+061.1ЄС)

DOI <https://doi.org/10.32782/2312-1815/2025-20-32>

Тетяна Мадрига

ORCID: 0000-0001-7761-9811

Ілля Круглюк

ORCID: 0009-0003-9716-6161

ПОЛІТИЧНІ ТА ПРАВОВІ АСПЕКТИ РОЗВИТКУ ПУБЛІЧНОЇ ДИПЛОМАТІЇ УКРАЇНИ В КОНТЕКСТІ ЄВРОІНТЕГРАЦІЙНИХ ВИКЛИКІВ

У статті досліджено політичний та правовий розвиток публічної дипломатії України в євроінтеграційному напрямі. Публічна дипломатія розглядається як стратегічний інструмент реалізації зовнішньополітичних цілей України, спрямованих на зміцнення її міжнародного авторитету, інтеграцію до європейського політичного, культурного та економічного простору. Розглянуто ключові політичні стратегії, правові механізми та інституційні підходи, які сприяють адаптації до європейських стандартів і подоланню геополітичних бар'єрів. Особливу увагу приділено адаптації політичних стратегій до європейських стандартів, використанню інструментів «м'якої сили» для формування позитивного образу держави та зміцнення довіри зі сторони країн ЄС. У правовому аспекті досліджено роль законодавчих та інституційних механізмів у забезпеченні ефективного функціонування публічної дипломатії. Розглянуто питання протидії актуальним викликам, пов'язаним із гібридними загрозами та міждержавною комунікацією.

Ключові слова: публічна дипломатія, євроінтеграція, міжнародна комунікація, м'яка сила, політична трансформація.

Вступ. У сучасних умовах глобалізації та геополітичної нестабільності публічна дипломатія відіграє важливу роль у забезпеченні національних інтересів держави, зміцненні її міжнародного авторитету та просуванні зовнішньополітичних цілей. В умовах євроінтеграційних процесів, з якими зіткнулася Україна, розвиток публічної дипломатії є важливим інструментом подолання викликів, пов'язаних з адаптацією до європейських стандартів, зміцненням міжнародної комунікації та протидії загрозам.

Процеси євроінтеграції вимагають від України не тільки проведення внутрішніх реформ, а й формування позитивного іміджу на міжнародній арені. Повномасштабне неспровоковане вторгнення росії в Україну, яке розпочалося 24 лютого 2022 р., зумовило необхідність розробити власний алгоритм впливу на світову громадську думку й переконання міжнародної спільноти у своїй правоті. Україна активно почала використовувати інструменти «м'якої сили» та комунікації з метою протидії російській пропаганді й заручення міжнародною підтримкою. За короткий період часу бренд України у світі змінився саме завдяки єдності й незламності в боротьбі з російським агресором, що вплинуло на зростання позитивного сприйняття України іноземним соціумом [5, с. 97–98]. У цьому контексті публічна дипломатія стає ключовим механізмом комунікації з іноземною аудиторією, донесенню міжнародній спільноті всієї правди про війну росії проти України і, звичайно, популяризації української культури, історії. Водночас публічна дипломатія є важливим елементом протидії інформаційним атакам і маніпуляціям, що спрямовані на дискредитацію держави. Розвиток такої взаємодії неможливий без належного політичного та правового забезпечення. Політичні стратегії визначають пріоритети зовнішньої комунікації, тоді як правові основи забезпечують інституційний базис для реалізації дипломатичних ініціатив [16, с. 183–184].

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Дослідженням публічної дипломатії займалося чимало провідних учених, зокрема: Д. Кулеба, І. Хоменська, О. Івашук, Н. Бабарикіна, Т. Черненко, О. Коптєв. Дослідження, дотичні до особливостей публічної дипломатії, представлені в працях Т. Черненка, М. Павлюха, В. Марчука, В. Мельничука. Значний внесок у дослідження формування та впливу іміджу держави на міжнародній арені зробили як вітчизняні, так і зарубіжні дослідники: В. Королько, І. Єремєєва, Г. Почепцов, Є. Тихомирова, Т. Мадрига, В. Чекалюк. Серед закордонних учених, які активно розглядали питання публічної дипломатії, можна виокремити Н. Сноу.

Матеріал і методи дослідження. У дослідженні використано такі наукові методи, які допоможуть краще провести всебічний аналіз тематики: аналіз і синтез – забезпечує дослідження теоретичних засад публічної дипломатії, зокрема політичних і правових аспектів її розвитку; індукція та дедукція – виведення загальних висновків щодо впливу євроінтеграції на розвиток публічної дипломатії; контент-аналіз – аналіз офіційних документів (Угода про асоціацію з ЄС, стратегія МЗС), виступів дипломатів, матеріалів медіа; SWOT-аналіз – допоможе визначити сильні та слабкі сторони публічної дипломатії в контексті міждержавного діалогу на міжнародній арені.

Мета статті – дослідити політичні та правові аспекти розвитку публічної дипломатії України, визначити основні виклики, пов'язані з євроінтеграційними процесами, та запропонувати шляхи вдосконалення вже наявних напрямів у контексті євроінтеграції.

Результати та обговорення. В інформаційну епоху публічна дипломатія охоплює майже всі сфери взаємодії між країнами: економічну, соціальну, культурну, екологічну, наукову, правову, політичну, військову тощо. Публічна дипломатія є основним елементом нової дипломатії і використовується країнами для відстоювання власних інтересів. За її допомогою країни стають упізнаваними, змінюють ставлення до себе й залучають інститути, які колись були позбавлені можливості інформаційно впливати на ситуацію [20, с. 15–18].

Щодо питання публічної дипломатії варто звернути увагу на дослідження Н. А. Бабарикіна, яка фокусує погляд на зростанні ролі «публічної дипломатії» через активізацію громадської думки та становлення інформаційного суспільства. Публічна дипломатія починає сприйматися як реалізація зовнішньої політики держави завдяки громадській думці за кордоном. Дослідження М. В. Трофименка, своєю чергою, допомагає зрозуміти публічну дипломатію, яка у ХХІ столітті стала інструментом просування наративів урядів різних країн у міжнародні та неурядові організації, багатонаціональні компанії. Публічна дипломатія замінила просту дипломатію, в основі якої лежить взаємодія урядів, на комунікацію з різноманітними аудиторіями інших країн [16, с. 183–185]. З огляду на це, зазначається початок активізації ролі публічної дипломатії з 2015 року [1, с. 6–8].

В Україні інституційне забезпечення публічної дипломатії здійснюється за допомогою «стратегій публічної дипломатії Міністерства закордонних справ України». Згідно з планом МЗС на 2021–2025 роки головними напрямками взаємодії з країнами ЄС є: культурна дипломатія, економічна дипломатія, експертна дипломатія, кулінарна дипломатія, науково-освітня дипломатія, цифрова дипломатія, спортивна дипломатія [15; 14]. Згідно з пунктами стратегії, можна описати, що взаємодія має здійснюватися не тільки з офіційними органами влади, а й з неурядовими структурами, бізнесом, центрами досліджень, організаціями.

Н. І. Земзюліна виокремлює такі основні аспекти розвитку публічної дипломатії України: 1) форуми взаємодії з міжнародними альянсами, інститутами; 2) міжнародні проекти боротьби з гібридними викликами; 3) експертні консультації, щодо реформування; 4) платформи культури, медіа та освіти; 5) ведення діалогу з діаспорами за кордоном; 6) ведення проєктної діяльності в межах двосторонньої взаємодії [2, с. 11–16].

Крім того, МЗС виокремлює комунікацію «державна – людина», «людина – людина», що створює тісніший міжособистісний зв'язок. Значні початкові дії були зроблені протягом зустрічі в Лугано (Швейцарія) на Міжнародній конференції з питань відновлення України (URC 2022) за

участі понад 20 міжнародних організацій та 40 держав. Успішність публічної дипломатії та підтримки відображалася в проведенні додаткових зустрічей: 1) форум розвитку громадянського суспільства, спрямований на координацію зусиль НГО й активізації громадськості; 2) круглий стіл «Відновлення громад», який заохочував участь громадян, органів місцевого самоврядування, організацій у відновленні структур, зруйнованих війною; 3) економічний форум, який сформулював пріоритетні напрями відбудови та подальшого розвитку [16, с. 14–17].

Не варто забувати про російську агресію і її роль у становленні сучасної публічної дипломатії України. Так, у новій редакції Воєнної доктрини України, затвердженої рішенням Ради національної безпеки і оборони України від 2 вересня 2015 року та Указом Президента України від 24 вересня 2015 року № 555/2015, у визначенні термінів, що вживаються в документі зазначається, зокрема, що стратегічні комунікації – це скоординоване й належне використання комунікативних можливостей держави – публічної дипломатії, зв'язків із громадськістю, військових зв'язків, інформаційних та психологічних операцій, інших заходів, спрямованих на просування цілей держави [7]. Тобто публічна дипломатія розглядається в контексті стратегічних комунікацій.

Ще одним важливим аспектом публічної дипломатії є активні зустрічі з очільниками держав-партнерів, які, незважаючи на воєнний стан та постійну загрозу обстрілів, здійснюють візити до України, що також привертає увагу міжнародної спільноти та створює позитивний імідж на міжнародній арені.

Серед перелічених напрямів варто виокремити культурну дипломатію. Так, перемога на «Євробаченні-2022», запуск у 2023 році проєкту Національного бюро програми ЄС «Креативна Європа», «Дім Європи» допомогли глибше відобразити громадську активність та проєвропейські настрої в країні, попри важку ситуацію через агресивні дії рф. Сюди ж можна зарахувати культуру приготування українського борщу, який у липні 2022 року визнали об'єктом нематеріальної культурної спадщини ЮНЕСКО. Такий статус також мають французька парфумерія, індійська йога. Окрім участі в значних подіях, Україна застосовує соціальні медіа для залучення уваги до своїх позицій та цінностей, особливо під час війни [4, с. 53–55]. На нашу думку, такий підхід є виправданим. Для ефективної взаємодії з громадськістю потрібен взаємозв'язок на популярних майданчиках для досягнення максимального ефекту. Особливо в сьогоденних реаліях, коли ворог має більше ресурсів, але втратив колишню довіру. Політичний дискурс в інтернеті стає дедалі більш виправданою сферою донесення політичної інформації, контенту. Сам розвиток цієї сфери забезпечує можливість створення нових технологічних механізмів впливу політичних акторів на суспільство, а також привертає значну увагу лідерів думок.

Слід урахувати роль прямих висловів через сторінки посадовців, депутатів, військових, спортсменів, які завдяки глобалізаційному, інформаційному процесам мають значні міжнародні аудиторії, через які можуть доносити досягнення України [4, с. 53–55]. Великої популярності набула й практика відеозвернень вищих посадових осіб держави, що є своєрідним підбиттям підсумків. Основне призначення таких звернень полягає не тільки у взаємодії з громадськістю, а й у приверненні уваги західних партнерів у контексті виконання їх вимог та залучення нових партнерів. Інформаційна війна має значний вплив на міжнародній арені, відповідає всім особливостям посилення публічної дипломатії. Швидке спростування фейкових новин, висвітлення справжньої інформації – це один зі складників формування політичного впливу в інших державах [2, с. 11–14].

Взаємодія України на міжнародній арені не обмежується тільки медіаскладником, а й базується на впровадженні реформ за прикладом інших країн ЄС. Так, станом на 2023 рік вдалося виконати 77 % загального обсягу зобов'язань відповідно до Угоди про асоціацію між Україною та ЄС. З 2023 року взаємодія з експертними групами країн ЄС допомогла Україні провести успішні реформи, які не тільки задовольнили вимоги договору, а й показали зміни

в суспільстві країни. Для посилення динаміки переговорного процесу щодо вступу до ЄС Україна внесла зміни до своїх законодавчих актів, імplementованих відповідно до норм ЄС. Водночас експертні групи проаналізували близько 28 тисяч актів права ЄС.

Особливу увагу варто приділити процесу децентралізації, адже після утворення об'єднаних територіальних громад міжнародна взаємодія між регіонами та різними верствами населення зазнала змін. Як зазначає В. Марчук, включення кількох населених пунктів до складу громад і нове зонування потребують подальшої співпраці всередині регіону, однак цей процес ускладнився через подвійний бюрократичний апарат. Інституційною основою співпраці є насамперед норми Закону України «Про міжнародне територіальне співробітництво України» від 24.04.2024 р. [6]. Цей закон детально роз'яснює, хто, як і з якою метою, може співпрацювати із зацікавленими територіальними громадами [20].

Так, взаємодія та координація зусиль будуть спрямовані на успішне використання наявних і нових ресурсів. Президент Eurocities Д. Нарделла позитивно відгукувався про співпрацю між українськими та європейськими містами. Можливість такої співпраці допоможе: фіксувати події, які відбуваються зараз, та активно на них реагувати; координувати нові та старі сфери ресурсного потенціалу; набувати досвіду від закордонних колег; створювати найкращі основи для євроінтеграційного потенціалу [3, с. 163–165]. Прикладом такої співпраці є проєкт «Мости довіри», що створює зв'язки між українськими муніципалітетами, які потребують підтримки, але не мають досвіду міжнародної співпраці, з муніципалітетами в ЄС, які мотивовані та готові допомогти. Усупереч різним мовам і різним реаліям розвитку, українські та європейські громади знайшли багато подібного й швидко знайшли спільну мову [20].

Відома дослідниця у сфері публічної дипломатії і пропаганди Ненсі Сноу (Nancy Snow) вважає, що основою публічної дипломатії є людська взаємодія і використання менш маніпулятивних способів, ніж пропаганда. Тому «сьогодні громадський блогер є таким же публічним дипломатом, як і будь-який заступник державного секретаря в справах громадськості та громадської дипломатії. Так само студент або вчений за обміном може змінити своє мислення та поведінку шляхом прямого особистого спілкування з громадянами країни, що приймає, а потім розвивати відносини через соціальні мережі» [23].

Поширення ідей, принципів країни на дипломатичній арені неможливо без чітких планів і стратегій. Так, розвитком планів та стратегій публічної дипломатії в Україні займається МЗС [10]. Метою стратегії публічної дипломатії є формування позитивного іміджу України у світі через інституціоналізацію та посилення функцій публічної дипломатії в роботі МЗС, закордонних дипломатичних установ України та Українського інституту, а також зміцнення синергії та взаємодії з ключовими державними й недержавними органами та установами, долученими до стратегічних комунікацій України. Стратегія розрахована на 5 років – 2021–2025 роки. Річні плани заходів, проєкти та кампанії, що плануються Міністерством закордонних справ України та закордонними дипломатичними установами України, мають відповідати меті, стратегічним цілям та завданням стратегії. МЗС визначає основні цілі у своїй роботі:

1. Про Україну більше знають у світі (збільшення рівня впізнаваності та краще розуміння України серед іноземних аудиторій).

2. Україну сприймають у світі як демократичну європейську країну, що рухається до повного членства в ЄС та НАТО в умовах зовнішньої агресії (Україна відстоює свій європейський вибір попри агресію з боку РФ, бере участь у вирішенні глобальних проблем і ділиться досвідом у сферах, що є актуальними для міжнародної спільноти).

3. Україна у своїй зовнішньополітичній діяльності покладається на дієву систему протидії шкідливим наративам, спрямованим проти неї (ідеться про активну протидію гібридним загрозам, дезінформацію та фейки з боку російської федерації, активне просування власної ідентичності у світі) [14].

Стратегічний аспект публічної дипломатії України полягає в протидії загрозам, які зростають через війну росії в Україні. Уже зараз зусилля публічної дипломатії спрямовані на поширення правдивої інформації про військові злочини росії, протидію російській пропаганді, донесення до міжнародної спільноти основних проблем, з якими має справу суспільство, ознайомлення іноземної аудиторії з правдивими фактами про війну. Так, публічна дипломатія поєднує різні компоненти, реалізація яких спрямована на досягнення загально визнаних цілей зовнішньої політики держави, формування її іміджу через вплив на громадську думку за кордоном та формування діалогу [16, с. 16–18].

Ефективна реалізація стратегії вимагає систематичного підвищення знань у сфері публічної дипломатії як для керівників закордонних установ, дипломатів, що займаються публічною дипломатією, так і для співробітників Департаменту комунікацій та публічної дипломатії МЗС. Так, розробляються та впроваджуються спеціальні курси й тренінги з публічної дипломатії, а також здійснюється співпраця з Дипломатичною академією України при МЗС. [3, с. 167–168; 20]. Окрему роль у публічній дипломатії, яка формується МЗС, має Концепція популяризації України у світі та просування інтересів України у світовому інформаційному просторі (схвалена розпорядженням Кабінету Міністрів України від 11 жовтня 2016 р. № 739-р) [9].

Мета Концепції:

- популяризація України у світових інформаційних ресурсах та національних інформаційних ресурсах іноземних держав, спрямована на захист її політичних, економічних і соціально-культурних інтересів, зміцнення її національної безпеки та відновлення територіальної цілісності;
- формування позитивного іміджу України шляхом висвітлення об’єктивної інформації про конкурентні переваги, сильні сторони, вагомі досягнення нашої держави на світовій арені, широкі перспективи співпраці міжнародної спільноти з Україною;
- забезпечення на міжвідомчому рівні постійної оперативної та скоординованої діяльності з підготовки й поширення у світовому інформаційному просторі правдивої та об’єктивної інформації про Україну, зокрема, окремі її регіони, а також підвищення туристичної та інвестиційної привабливості України [9].

Також можна згадати про Доктрину інформаційної безпеки України (затверджена Указом Президента України від 25 лютого 2017 року № 47/2017). Метою Доктрини є уточнення засад формування та реалізації державної інформаційної політики, насамперед щодо протидії руйнівному інформаційному впливу російської федерації в умовах розв’язаної нею гібридної війни. У Доктрині, зокрема, зазначаються такі принципи:

- формування позитивного іміджу України у світі, донесення оперативної, достовірної та об’єктивної інформації про події в Україні до міжнародної спільноти;
- розбудова системи інформовлення України та забезпечення наявності іншомовного українського каналу в кабельних мережах та в супутниковому мовленні за межами України [8].

Крім розвитку власне української стратегії розвитку публічної дипломатії, варто виокремити взаємодію в контексті євроінтеграції [19]. Так, 23 лютого 2023 р. Україна ратифікувала Угоду з ЄС про участь у програмі «Цифрова Європа» на період 2021–2027 рр., спрямовану на розвиток передових цифрових навичок, упровадження цифрових технологій на підприємствах, розбудову цифрової інфраструктури та більшу доступність цифрових послуг для громадян і державних інституцій країн-учасників [10].

29 червня 2023 р. Україна ратифікувала Угоду з ЄС щодо участі в програмі ЄС «Єдиний ринок» 2021–2027 рр. У межах програми Україні доступна участь у двох компонентах:

1. Зміцнення конкурентоспроможності та стійкості малих і середніх підприємств. Компонент надає різні форми підтримки бізнесу, зокрема, у межах Європейської мережі підприємств (EEN).

2. Створення та поширення високоякісної європейської статистики, що дасть змогу Україні брати участь у розширеному партнерстві між Євростатом, Статистичним бюро ЄС, національними статистичними інститутами та іншими національними статистичними органами. Компонент спрямований на розробку нової європейської статистики з використанням багатьох джерел даних, передових методів аналізу даних, смартсистем і цифрових технологій [18].

15 грудня 2021 р. ратифіковано Угоду між Україною та ЄС про участь України в програмі ЄС «Креативна Європа» (2021–2027). Це створює можливості для розвитку українського сектору культури та креативних індустрій, розширенню співпраці між професіоналами, а також зміцненню культурних зв'язків з країнами ЄС [12]. 12 січня 2023 р. Україна ратифікувала угоду з ЄС про участь у програмі EU4Health. Це відкриває доступ до фінансування ЄС у галузі охорони здоров'я, зокрема, для цілей профілактики серцево-судинних, онкологічних та інших неінфекційних захворювань [11]. 29 червня 2023 р. Верховна Рада України ратифікувала Угоду між Україною та ЄС про участь України в Програмі ЄС для співробітництва в митній сфері «Митниця». Для України, як асоційованої країни, доступні можливості співпраці в розробці та експлуатації європейських електронних систем; установлення мережі контактів за напрямками з колегами з інших країн; доступ до документів з митних питань (настанови, рекомендації, пояснення, методології); обмін знаннями та найкращими практиками між працівниками митних органів країн-учасників; дослідницька та інноваційна діяльність [13].

Крім того, проводяться консультації щодо приєднання України до Програми «Права та цінності», Програми у сфері юстиції та Програми ЄС щодо боротьби із шахрайством [14].

Незважаючи на низку позитивних зрушень у сфері впровадження публічної дипломатії Україною, темпи цього процесу залишаються явно недостатніми для країни, що потерпає від гібридної агресії [19]. Поширення COVID-19 ще більше ускладнило цей процес. Наприклад, до цього часу не запрацювала система організації курсів з вивчення української мови за кордоном, розробка програм яких належить до компетенції МОН, а фактично опікується цим проектом МЗС України спільно з викладачами-активістами львівського Міжнародного інституту освіти, культури та зв'язків з діаспорою. Гостро стоїть проблема експертної та науково-академічної дипломатії. Українським інститутом анонсовано проведення емпіричних досліджень щодо сприйняття України за кордоном, але вони наразі відсутні, незважаючи на гостру необхідність саме таких досліджень для планування діяльності з просування іміджу України у світі. Питання відкриття закордонних філій Українського інституту також залишається відкритим [17, с. 4–5].

Уважаємо, що насамперед потрібно продовжити роботу щодо організації курсів з вивчення української мови за кордоном. Також важливим аспектом залишається необхідність тримання фокусу уваги наших партнерів на проблемах і потребах України, яка нині стоїть на сторожі всього цивілізованого світу [21]. Україна вже неодноразово доводила, що гідна місця в європейській спільноті, а з нашою перемогою роль публічної дипломатії значно зростає, що задасть вектор для подальшого розвитку нашої країни.

Висновки. Отже, розвиток публічної дипломатії України є основним фактором успішного функціонування та зміцнення міждержавних відносин, створення нових та покращення наявних шляхів взаємодії між Україною та державами-партнерами. Публічна дипломатія є стратегічним інструментом, адже має глобальний вплив на країну. Чи то вечірні звернення президента, чи міжнародні проекти співпраці, чи приїзд іноземних партнерів до України – усе це формує громадську думку не лише в країні, а й за кордоном. Формування стратегій публічної дипломатії дає змогу виокремити основні напрями, якими рухатиметься країна. Це дає змогу не лише заощадити ресурси, зосередившись на необхідному, а й акцентувати увагу міжнародної спільноти на досягненнях, показуючи, що Україна готова до взаємодії [19].

Досліджено політичні та правові аспекти розвитку публічної дипломатії України. Так, важливе місце у взаємодії з партнерами посідає не лише внутрішньоукраїнський аспект

(залучення партнерів, виступи, тематичні заходи), а й міжнародний (відвідини представниками держави форумів, присутність на самітах у Бельгії, Швейцарії, G7, а також участь у самітах НАТО). Упровадження різного роду Концепцій і підписання Угод на законодавчому рівні затверджує готовність України співпрацювати саме з європейськими партнерами, позбутися проросійських цінностей та перейняти проєвропейські. Саме публічна дипломатія є важливим елементом протидії інформаційним атакам і маніпуляціям, що спрямовані на дискредитацію держави.

Основною ж проблемою залишається впровадження курсів щодо вивчення української мови за кордоном. Також відсутні емпіричні дослідження щодо сприйняття України за кордоном, хоча однією із цілей публічної дипломатії є підняття престижу та впізнаваності України.

Незважаючи на російську пропаганду та фейки, саме завдяки публічній дипломатії фокус уваги міжнародних партнерів та міжнародної спільноти загалом тримається на Україні, її здобутках, проблемах і потребах.

Література:

1. Бабарикіна Н. А. Публічна дипломатія в умовах інформаційного суспільства. Сучасна українська держава: вектори розвитку та шляхи мобілізації ресурсів матеріали VII Всеукраїнської науково-практичної конференції. 2024. С. 5–11. URL: <http://dspace.pdpu.edu.ua/bitstream/123456789/19554/1/Babarykina.pdf> (дата звернення: 20.01.2025).
2. Земзюліна Н. І., Захарченко, М. В. Інституалізація публічної дипломатії: світовий та український досвід. Міжнародні відносини: теоретико-практичні аспекти. 2021. № 8. С. 8-22. URL: <https://doi.org/10.31866/2616-745x.8.2021.248185> (дата звернення: 20.01.2025).
3. Ільченко, Т. Політико-економічні засоби інтеграції України у європейську спільноту. Підприємництво та інновації. 2020. № 12. С. 162–168. URL: <https://doi.org/10.37320/2415-3583/12.28> (дата звернення: 20.01.2025).
4. Коптєв О. С. Публічна дипломатія як технологія зовнішньої політики України. Міжнародні та політичні дослідження. 2023. № 36. С. 51–60. URL: <https://doi.org/10.18524/2707-5206.2023.36.288707> (дата звернення: 20.01.2025).
5. Мадрига Т. Національний бренд України як засіб комунікації в умовах повномасштабної війни. *Вісник Прикарпатського університету. Серія: Політологія*. Випуск 17, 2024. С. 97–105. URL: <https://journals.pnu.if.ua/index.php/politology/article/view/120>
6. Про міжнародне територіальне співробітництво України : Закон України від 24.04.2024 р. № 3668-IX / Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3668-20#Text>.
7. Про рішення Ради національної безпеки і оборони України від 2 вересня 2015 року «Про нову редакцію Воєнної доктрини України» : Указ Президента України від 24 вересня 2015 року № 555/2015. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/555/2015> (дата звернення 20.01.2025).
8. Про рішення Ради національної безпеки і оборони України від 29 грудня 2016 року «Про Доктрину інформаційної безпеки України»: Указ Президента України від 29 грудня 2016 року № 47/2017. URL: <https://www.president.gov.ua/documents/472017-21374> (дата звернення 20.01.2025).
9. Про схвалення Концепції популяризації України у світі та просування інтересів України у світовому інформаційному просторі : Розпорядження КМУ від 11 жовтня 2016 року № 739-2016-р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/739-2016-p#Text> (дата звернення 20.01.2025).
10. Про участь України у програмі Європейського Союзу «Цифрова Європа» (2021-2027): Угода між Україною та Європейським Союзом від 23 лютого 2023 року 984_005-22. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/984_005-22#Text (дата звернення 20.01.2025).
11. Про участь України у програмі «EU4Health» : Угода між Україною та Європейським Союзом від 12 січня 2023 року № 984_004-22. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/984_004-22#Text (дата звернення 20.01.2025).
12. Про участь України у програмі «Креативна Європа» (2021-2027) : Угода між Україною та Європейським Союзом від 15 грудня 2022 року № 984_001-21. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/984_001-21#Text (дата звернення 20.01.2025).

13. Про участь України в «Митниці», Програмі Союзу для співробітництва в митній сфері: Угода між Україною та Європейським Союзом від 29 червня 2023 року № 984_011-22. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/984_011-22#Text (дата звернення 20.01.2025).
14. Стратегія публічної дипломатії Міністерства Закордонних справ України: Наказ МЗС від 24.03.2021. URL: <https://mfa.gov.ua/storage/app/sites/1/Стратегії/public-diplomacy-strategy.pdf>
15. Трофименко М. В. Роль публічної дипломатії у забезпеченні національної безпеки держави. Вісник Маріупольського державного університету. 2019. № 26. С. 182–194. URL: https://repository.mu.edu.ua/jspui/bitstream/123456789/2786/1/rol_publichnoi.pdf (дата звернення: 21.01.2025).
16. Хоменська, І., Іващук, О. Базові концепції публічної дипломатії. Інноваційна економіка. 2023. № 4. С. 13-19. URL: <https://doi.org/10.37332/2309-1533.2022.4.2> (дата звернення: 21.01.2025).
17. Черненко Т. Стан впровадження публічної дипломатії як складової системи стратегічних комунікацій. Національний інститут стратегічних досліджень. 2021. № 12. С. 1–5. URL: https://niss.gov.ua/sites/default/files/2021-12/az-publichna-diplomatiya_chernenko_20122021.pdf (дата звернення: 19.01.2025).
18. Щодо участі України в програмі Європейського Союзу «Єдиний ринок» (2021-2027): Угода між Україною, з одного боку, та Європейським Союзом, з іншого боку від 29 червня 2023 року № 984_001-23. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/984_001-23#Text (дата звернення 20.01.2025).
19. Marchuk V., Dudkevych V. European Integration of Ukraine: Political and Security Practices. Typi Universitatis Tyrnaviensis and VEDA. TRNAVA. 2022. 144 p. ISBN 978-80-568-0504-6
20. Marchuk V. Ukraine's European integration in the political dimension of Central and Eastern Europe. Trnava, VEDA, vydavateľstvo Slovenskej akademie vied. 2022, 95 P. ISBN 978-80-568-0439-1
21. Marchuk V., Melnychuk V. European Integration and Reform of Decentralization in Ukraine during Martial Law: Political Accents. VEDA, PETER LANG AG, Spectrum Slovakia. 2024, Vol.46. 152p. ISBN 9783631914663, URL: <https://books.google.com.ua/books?id=fs610AEACAAJ>
22. Culture for Ukraine. URL: <https://www.idu.cz/en/about-us/projects-and-infoportals/2780-culture-for-ukraine>
23. Snow, Nancy (2012), "Public Diplomacy and Propaganda: Rethinking Diplomacy in the Age of Persuasion", URL: <https://www.e-ir.info/2012/12/04/public-diplomacy-and-propaganda-rethinkingdiplomacy-in-the-age-of-persuasion/> (дата звернення 20. 01. 2025).

References:

1. Babarykina, N. A. (2024). Publichna dyplomatiia v umovakh informatsiinoho suspilstva. Suchasna ukrainska derzhava: vektory rozvytku ta shliakhy mobilizatsii resursiv materialy VII Vseukrainskoi naukovo-praktychnoi konferentsii [Public diplomacy in the conditions of the information society. Modern Ukrainian state: vectors of development and ways of mobilizing resources, materials of the VII All-Ukrainian Scientific and Practical Conference]. p. 5–11. URL: Retrieved from <http://dspace.pdpu.edu.ua/bitstream/123456789/19554/1/Babarykina.pdf> (accessed on: 20.01.2025) [in Ukrainian].
2. Zemzyulina, N. I., & Zakharchenko, M. V. (2021). Instytualizatsiia publichnoi dyplomatii: svitovy i ukrainskyi dosvid. Mizhnarodni vidnosyny: teoretyko-praktychni aspekty. [Institutionalization of public diplomacy: global and Ukrainian experience. International relations: theoretical and practical aspects]. No. 8. P. 8–22. Retrieved from <https://doi.org/10.31866/2616-745x.8.2021.248185> (accessed on: 20.01.2025) [in Ukrainian].
3. Ilchenko, T. (2020). Polityko-ekonomichni zasoby intehratsii Ukrainy u yevropeisku spilnotu. Pidpriemnytstvo ta innovatsii [Political and economic means of Ukraine's integration into the European community. Entrepreneurship and innovation]. No. 12. P. 162–168. Retrieved from <https://doi.org/10.37320/2415-3583/12.28> (accessed on: 20.01.2025) [in Ukrainian].
4. Koptev, O.S. (2023). Publichna dyplomatiia yak tekhnolohiia zovnishnoi polityky Ukrainy. Mizhnarodni ta politychni doslidzhennia [Public diplomacy as a technology of Ukraine's foreign policy. International and political studies]. No. 36. P. 51–60. Retrieved from <https://doi.org/10.18524/2707-5206.2023.36.288707> (accessed on: 20.01.2025) [in Ukrainian].
5. Madryha, T. (2024). Natsionalnyi brend Ukrainy yak zasib komunikatsii v umovakh povnomasshtabnoi viiny. Visnyk Prykarpatskoho universytetu. Serii: Politolohiia. Vypusk 17, 2024 [The national brand of Ukraine as a means of communication in conditions of full-scale war. Bulletin of the Carpathian University.

Series: Political science. Issue 17] P. 97–105. Retrieved from <https://journals.pnu.if.ua/index.php/politology/article/view/120> [in Ukrainian].

6. Pro mizhnarodne terytorialne spivrobitnytstvo Ukrainy: Zakon Ukrainy vid 24.04.2024 r. № 3668-IX Verkhovna Rada Ukrainy [On international territorial cooperation of Ukraine: Law of Ukraine dated April 24, 2024 No. 3668-IX. Verkhovna Rada of Ukraine]. Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3668-20#Text> [in Ukrainian].

7. Pro rishennia Rady natsionalnoi bezpeky i oborony Ukrainy vid 2 veresnia 2015 roku «Pro novu redaktsiiu Voiennoi doktryny Ukrainy»: Ukaz Prezydenta Ukrainy vid 24 veresnia 2015 roku № 555/2015 [On the decision of the National Security and Defense Council of Ukraine dated September 2, 2015 “On the new edition of the Military Doctrine of Ukraine”: Decree of the President of Ukraine dated September 24, 2015 No. 555/2015]. Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/555/2015> (accessed on 20.01.2025) [in Ukrainian].

8. Pro rishennia Rady natsionalnoi bezpeky i oborony Ukrainy vid 29 hrudnia 2016 roku «Pro Doktrynu informatsiinoi bezpeky Ukrainy»: Ukaz Prezydenta Ukrainy vid 29 hrudnia 2016 roku № 47/2017 [On the decision of the National Security and Defense Council of Ukraine dated December 29, 2016 “On the Information Security Doctrine of Ukraine”: Decree of the President of Ukraine dated December 29, 2016 No. 47/2017]. Retrieved from <https://www.president.gov.ua/documents/472017-21374> (accessed on 20.01.2025) [in Ukrainian].

9. Pro skhvalennia Kontseptsii populiaryzatsii Ukrainy u sviti ta prosuvannia interesiv Ukrainy u svitovomu informatsiinomu prostori : Rozporiadzhennia KMU vid 11 zhovtnia 2016 roku № 739-2016-r [On the approval of the Concept of popularization of Ukraine in the world and promotion of the interests of Ukraine in the global information space: Decree of the CMU of October 11, 2016 No. 739-2016]. Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/739-2016-p#Text> (accessed on 20.01.2025) [in Ukrainian].

10. Pro uchast Ukrainy u prohrami Yevropeiskoho Soiuzu «Tsyfrova Yevropa» (2021-2027): Uhoda mizh Ukrainoiu ta Yevropeiskym Soiuzom vid 23 liutoho 2023 roku № 984_005-22 [On the participation of Ukraine in the European Union program “Digital Europe” (2021–2027): Agreement between Ukraine and the European Union dated February 23, 2023 No. 984_005-22]. Retrieved from https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/984_005-22#Text (accessed on 20.01.2025) [in Ukrainian].

11. Pro uchast Ukrainy u prohrami “EU4Health”: Uhoda mizh Ukrainoiu ta Yevropeiskym Soiuzom vid 12 sichnia 2023 roku № 984_004-22 [On the participation of Ukraine in the “EU4Health” program: Agreement between Ukraine and the European Union dated January 12, 2023 No. 984_004-22]. Retrieved from https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/984_004-22#Text (accessed on 20.01.2025) [in Ukrainian].

12. Pro uchast Ukrainy u prohrami “Kreatyvna Yevropa” (2021-2027): Uhoda mizh Ukrainoiu ta Yevropeiskym Soiuzom vid 15 hrudnia 2022 roku № 984_001-21 [On Ukraine’s participation in the “Creative Europe” program (2021-2027): Agreement between Ukraine and the European Union dated December 15, 2022 No. 984_001-21]. Retrieved from https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/984_001-21#Text (accessed on 20.01.2025) [in Ukrainian].

13. Pro uchast Ukrainy v “Mytnytsi”, Prohrami Soiuzu dlia spivrobitnytstva v mytnii sferi : Uhoda mizh Ukrainoiu ta Yevropeiskym Soiuzom vid 29 chervnia 2023 roku № 984_011-22 [On the participation of Ukraine in “Mytnytsia”, the Union Program for cooperation in the customs sphere: Agreement between Ukraine and the European Union of June 29, 2023 No. 984_011-22]. Retrieved from https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/984_011-22#Text (accessed on 20.01.2025) [in Ukrainian].

14. Stratehiia publichnoi diplomatii Ministerstva Zakordonnykh sprav Ukrainy: Nakaz MZS vid 24.03.2021 [Public diplomacy strategy of the Ministry of Foreign Affairs of Ukraine: Order of the Ministry of Foreign Affairs of March 24, 2021]. Retrieved from <https://mfa.gov.ua/storage/app/sites/1/Crparerii/public-diplomacy-strategy.pdf> [in Ukrainian].

15. Trofymenko, M. V. (2019). Rol publichnoi diplomatii u zabezpechenni natsionalnoi bezpeky derzhavy. Visnyk Mariupolskoho derzhavnoho universytetu [The role of public diplomacy in ensuring the national security of the state. Bulletin of the Mariupol State University]. No. 26. P. 182-194. Retrieved from https://repository.mu.edu.ua/jspui/bitstream/123456789/2786/1/rol_publichnoi.pdf (accessed on: 21.01.2025) [in Ukrainian].

16. Khomenska, I., & Ivashchuk, O. (2023). Bazovi kontseptsii publichnoi diplomatii. Innovatsiina ekonomika [Basic concepts of public diplomacy. Innovative economy]. No. 4. P. 13–19. Retrieved from <https://doi.org/10.37332/2309-1533.2022.4.2> (accessed on: 21.01.2025) [in Ukrainian].

17. Chernenko, T. (2021). Stan vprovadzhennia publichnoi dyplomatii yak skladovoi systemy strachichnykh komunikatsii. Natsionalnyi instytut strachichnykh doslidzhenhe [State of implementation of public diplomacy as a component of the strategic communications system. National Institute of Strategic Studies] No. 12. P. 1–5. Retrieved from https://niss.gov.ua/sites/default/files/2021-12/az-publiczna-diplomatiya_chernenko_20122021.pdf (accessed on: 19.01.2025) [in Ukrainian].
18. Shchodo uchasti Ukrainy v prohrami Yevropeiskoho Soiuzu “Iedynyi rynok” (2021–2027): Uhoda mizh Ukrainoiu, z odnogo boku, ta Yevropeiskym Soiuzom, z inshoho boku vid 29 chervnia 2023 roku № 984_001-23 [Regarding Ukraine’s participation in the European Union program “Single Market” (2021–2027): Agreement between Ukraine, on the one hand, and the European Union, on the other hand, dated June 29, 2023 No. 984_001-23] Retrieved from https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/984_001-23#Text (accessed on 20.01.2025) [in Ukrainian].
19. Culture for Ukraine. Retrieved from <https://www.idu.cz/en/about-us/projects-and-infoportals/2780-culture-for-ukraine> [in English].
20. Marchuk, V., & Dudkevych, V. (2022). European Integration of Ukraine: Political and Security Practices. Typi Universitatis Tyrnaviensis and VEDA. TRNAVA. 144 p. ISBN 978-80-568-0504-6 [in English].
21. Marchuk, V. (2022). Ukraine’s European integration in the political dimension of Central and Eastern Europe. Trnava, VEDA, vydavateľstvo Slovenskej akadémie vied. 95 P. ISBN 978-80-568-0439-1 [in English].
22. Marchuk, V., & Melnychuk, V. (2024). European Integration and Reform of Decentralization in Ukraine during Martial Law: Political Accents. VEDA, PETER LANG AG, Spectrum Slovakia. Vol. 46. 152p. ISBN 9783631914663, Retrieved from <https://books.google.com.ua/books?id=fs610AEACAAJ> [in English].
23. Snow, Nancy (2012). “Public Diplomacy and Propaganda: Rethinking Diplomacy in the Age of Persuasion”, Retrieved from <https://www.e-ir.info/2012/12/04/public-diplomacy-and-propaganda-rethinkingdiplomacy-in-the-age-of-persuasion/> (accessed on 20. 01. 2025) [in English].

Tetiana Madryha, Illia Kruhliuk. Political and legal aspects of the development of public diplomacy of Ukraine in the context of European integration challenges

The article examines the political and legal development of Ukraine’s public diplomacy in the direction of European integration. Public diplomacy is considered as a strategic tool for the realization of Ukraine’s foreign policy goals, aimed at strengthening its international authority, integration into the European political, cultural and economic space. Key political strategies, legal mechanisms and institutional approaches that contribute to adaptation to European standards and overcoming geopolitical barriers are considered. Special attention was paid to the adaptation of political strategies to European standards, the use of "soft power" tools to form a positive image of the state and strengthen trust on the part of the EU countries. In the legal aspect, the role of legislative and institutional mechanisms in ensuring the effective functioning of public diplomacy is investigated. The issue of countering current challenges related to hybrid threats and interstate communication was considered.

Key words: public diplomacy, European integration, international communication, soft power, political transformation.

Інформація про авторів:

Мадрига Тетяна – кандидатка політичних наук,
доцентка кафедри політичних наук,

Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника.

Круглюк Ілля – аспірант кафедри політичних наук,
Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника.